

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

підготовки магістра

галузі знань D Бізнес, адміністрування та право

спеціальності D3 Менеджмент

освітньо-професійної програми Менеджмент організацій

Силабус освітнього компонента МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ підготовки магістра у галузі знань D Бізнес, адміністрування та право, спеціальності D3 Менеджмент за освітньо-професійною програмою Менеджмент організацій.

Розробники: Олена Павлова, завідувач кафедри економіки і торгівлі, д.е.н., професор.

Погоджено

Гарант ОПІ Менеджмент організацій

Лариса ЮЩИШИНА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри і торгівлі
протокол №1 від 29.08.2025 р.

Завідувач кафедри економіки і
торгівлі

Олена ПАВЛОВА

© Павлова О.М., 2025 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	D Бізнес, адміністрування та право D3 Менеджмент Менеджмент організацій Другий (магістерський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 120/4 Індивідуальне завдання є		Рік навчання 1-й
		Семестр 1-й
		Лекції 22 год.
		Практичні 20 год.
		Самостійна робота 70 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: <i>екзамен</i>
Мова навчання:		Українська
Сторінка курсу в MOODLE		https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2094

II. Інформація про викладача

Павлова Олена Миколаївна – д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки і торгівлі

Контактна інформація – +380985038484, e-mail: pavlova.olena@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, корпус G ВНУ імені Лесі Українки

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Опанування освітнього компоненту сприяє усвідомленню цілей організації наукового дослідження на засадах академічної доброчесності, методологією та підходами усвідомлення особистісних та пізнавальних навичок, необхідних для реалізації власного дослідницького потенціалу; ознайомлення з особливостями наукового пошуку в процесі професійного навчання, формування наукової та методологічної практики; відпрацювання практичних вмінь, спрямованих на виконання кваліфікаційних наукових досліджень, вміння моделювати та формувати наукові гіпотези шляхом кваліфікованого наукового пошуку.

2. Пререквізити: розуміння сутності наукового пізнання, основних методів і принципів наукового дослідження.

Постреквізити: Технологія прийняття управлінських рішень, Іноземна мова в науковій та професійній комунікації, Виробнича практика, Переддипломна практика, Кваліфікаційна робота.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Метою освітнього компоненту є надання здобувачам освіти знань з питань класифікації наук, організації науково-дослідної діяльності в Україні, організаційних баз наукових досліджень, основних наукових методів систематизації та застосування інформаційних джерел, створення наукового профіля, вміння коректного опрацювання бібліографічних джерел, розуміння академічної доброчесності, її видів та форм, формування гіпотези щодо організації наукових досліджень.

Основні завдання вивчення освітнього компоненту полягають в тому, щоб на належному рівні подати здобувачам освіти необхідний навчальний матеріал, максимально наближаючи запропоновані ситуації до дійсності, спрямувати їх на оптимальний вибір методів та інструментів отримання, обробки і використання соціально-економічної інформації в діяльності підприємств.

Вивчення освітнього компоненту дасть можливість засвоїти здобувачами освіти

специфіки наукового дослідження, методів та інструментів наукового пізнання; розуміння характеру побудови теоретичних, прикладних та експериментальних досліджень, знання поширених видів і джерел обробки та застосування наукової інформації; засвоєння логіки розгортання наукових тверджень, загальних вимог до оформлення наукових досліджень, оволодіння принципами академічної доброчесності, виявлення гіпотези та презентації наукових результатів.

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

Програмні результати навчання

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

Освоєння освітнього компонента «Методологія та організація наукових досліджень» сприятиме отриманню таких *soft skills* як критичне мислення; аналітичні навички; формування власної думки; здатність логічно обґрунтовувати свою позицію; навички самоорганізації та самомотивації, вміння комплексно підходити до вирішення проблем, адаптивність до змін.

4. Структура освітнього компоненту

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи методології наукових досліджень						
Тема 1. Поняття та види наукового дослідження, формування наукової гіпотези	10	2	2	6	0	O(3), ДС(2) / 5 балів
Тема 2. Емпіричні методи наукового дослідження	11	2	2	6	1	O (2), ТР(2), Т(1) / 5 балів
Тема 3. Теоретичні, практичні та математично-статистичні методи наукового дослідження	10	2	2	6	0	O(3), ДС(2) / 5 балів
Тема 4. Організація та забезпечення наукового пошуку	11	2	2	6	1	O(1), ТР(1), Т(1), К(2) / 5 балів
Разом за модулем 1	42	8	8	24	2	20 бали
Змістовий модуль 2. Інформаційне забезпечення результатів наукових досліджень						
Тема 5. Інформаційна база забезпечення наукових досліджень	11	2	2	6	1	O(3), ДС(3) / 6 балів
Тема 6. Оприлюднення результатів наукових досліджень	11	2	2	6	1	O(3), ДС(3) / 6 балів
Тема 7. Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти: методи та вимоги до написання	11	2	2	6	1	O(3), ТР(2), Т(1) / 6 балів

Тема 8. Академічна доброчесність, її форми, види, принципи та цінності	11	2	2	6	1	O(3), TP(2), T(1) / 6 балів
Тема 9. Правові аспекти академічної доброчесності	12	2	1	8	1	O(2), TP(2), T(1) / 5 балів
Тема 10. Плагіат. Запобігання та виявлення академічного плагіату	12	2	1	8	1	O(3), TP(2), T(1) / 6 балів
Тема 11. Оприлюднення та презентація наукових досліджень	10	2	2	6	0	O(2), П(2), T(1) / 5 балів
Разом за модулем 2	78	14	12	46	6	40 балів
Індивідуальне науково-дослідне завдання						ІНДЗ / 10 балів
Разом поточний контроль						70 балів
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						МКР / 15 балів
Модульна контрольна робота 2						МКР / 15 балів
Всього годин / Балів	120	22	20	70	8	100 балів

Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, ТР – тренінг, К – розв’язування кейсів, П – презентація роботи; О – опитування, ІНДЗ – індивідуальне науково-дослідне завдання.*

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувача освіти (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

У процесі виконання самостійної роботи здобувач вищої освіти використовуючи знання теоретичного матеріалу та набуті прикладні навички за фахом, має продемонструвати вміння до науково-дослідної роботи та творчого мислення щодо вирішення актуальних науково-прикладних завдань. Метою самостійної роботи є набуття здобувачами вищої освіти практичних навичок щодо засвоєння знань з методології та організації наукових досліджень, різновидів видів наукових результатів, інформаційного пошуку наукових гіпотез. Елементом самостійної роботи є виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ), що передбачає ґрунтовне вивчення однієї із запропонованих тем у вигляді есе, реферату.

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами освітнього компонента та містяться в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2094>

IV. Політика оцінювання

Оцінювання відбувається згідно Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 року (<https://salو.li/6DB8307>).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Максимальна кількість балів за поточний контроль з ОК становить 70 балів.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля, які передбачені силабусом у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно окремого графіка. Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить, як правило, не більше як 30 балів.

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов’язковим. Здобувачі освіти зобов’язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем. Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання,

брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено за пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у вигляді екзамену, який передбачає засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу та практичних вмінь і навичок з ОК за семестр. Під час складання екзамену здобувач може отримати від 0 до 30 балів.

Здобувач освіти допускається до складання іспиту з ОК, якщо він протягом поточної роботи набрав не менше 35 балів. Для отримання допуску здобувач освіти має відпрацювати практичні роботи до дати іспиту під час основної сесії. Оцінки за відпрацьовані роботи виставляються в електронний журнал успішності поруч або замість «н». У випадку, якщо здобувач освіти отримав менше ніж 35 балів, він не може бути допущеним до екзамену і повинен бути відрахований за академічну неуспішність.

Підсумкова семестрова оцінка виставляється без складання іспиту, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компоненту, і набрав при цьому 75 балів і більше. Така оцінка виставляється у день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності здобувача освіти. У разі незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен (30 балів), а його результат за модульні контрольні роботи анулюється.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах від 0 до 30 балів за результатами виконання екзаменаційних завдань: 3 теоретичних питання (10 балів за кожне питання) відповідно до програми освітнього компоненту.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на екзамен

1. Сутнісна відмінність між поняттями «наукове пізнання» та «знання».
2. Компоненти наукового пізнання.
3. Сутність пізнавальної діяльності в контексті структурного розуміння наукового пізнання.
4. Чинники, які впливають на вибір наукової проблеми дослідження.
5. Сутність термінів «гіпотеза», «концепція» та «наукова теорія».
6. Основні функції наукової ідеї в науковому пізнанні.
7. Структурні складові частин наукової теорії.
8. Види знань повне відтворення узагальнених уявлень про об'єкт, що забезпечує абсолютний збіг образу з об'єктом.

9. Передумови формування базового знання.
10. Основні ознаки наукового дослідження.
11. Мета проведення наукових досліджень.
12. Основні прийоми узагальнень.
13. Основні види наукових досліджень.
14. Основні характеристики, що визначають вибір методів наукового дослідження.
15. Послідовність застосування методів дослідження.
16. Причини моделювання економіки підприємства.
17. Різниця між суцільними та несуцільними спостереженнями.
18. Назвіть основні вимоги до спостереження.
19. Сутність моделювання.
20. Види універсальних методів емпіричних досліджень.
21. Ознаки класифікації методів наукового планування.
22. Охарактеризуйте особливості використання різних методів стратегічного дослідження.
23. Розкрийте сутність та схарактеризуйте основні етапи організації сучасних наукових досліджень.
24. Охарактеризуйте державну систему організації й управління науковими дослідженнями в Україні.
25. Назвіть органи управління в Україні та охарактеризуйте основні напрями державної науково-технічної політики.
26. Дайте визначення інкубатора, технопарку, технополісу й венчурного підприємства.
27. Назвіть основних суб'єктів наукової діяльності в Україні.
28. Дайте визначення та назвіть головні ознаки наукової школи.
29. Які принципи є засадничими щодо роботи наукового колективу та наукової школи? Охарактеризуйте їх.
30. Охарактеризуйте сучасні тенденції організації наукової діяльності здобувачів вищої освіти у різних країнах.
31. Чим відрізняється вітчизняний та зарубіжний досвід організації наукової діяльності?
32. Назвіть принципи організації дослідницької діяльності здобувачів вищих навчальних закладів європейських країн.
33. Основні види ефективності наукових досліджень та їх сутність. Види економічного ефекту від НДР.
34. Назвіть та поясніть критерії оцінки ефективності роботи науковця.
35. Охарактеризуйте основні джерела науково-технічної інформації.
36. Критерії класифікації економічної інформації.
37. Охарактеризуйте види навчальних та наукових матеріалів.
38. Назвіть етапи пошуку необхідної інформації.
39. Назвіть елементи бібліографічних посилань Гарвардського стилю?
40. Опишіть види статистичних спостережень.
41. Охарактеризуйте джерела отримання інформації залежно від типу дослідження.
42. Академічна доброчесність: виклики та ідентифікація проявів.
43. Ознаки академічної недоброчесності.
44. Види порушення академічної доброчесності.
45. Принципи дотримання академічної доброчесності.

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді екзамену здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS та лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Критерії оцінювання результатів навчання:

90-100 балів (відмінно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в повному обсязі, у встановлені терміни й повно виконав завдання поточного оцінювання; відповіді правильні, обґрунтовані, логічні, містять аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки та прослідковується активність здобувача працює протягом усього курсу.

82-89 балів (дуже добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; виконав більшу частину завдань поточного оцінювання; відповіді здебільшого правильні, усі передбачені силабусом навчальні завдання виконані, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані.

75-81 балів (добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання; усі передбачені завдання виконані; деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

67-74 балів (задовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених силабусом завдань виконано.

60-66 балів (достатньо): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на прийнятному рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених силабусом завдань не виконані або виконані із значною кількістю помилок.

0-59 балів (незадовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Методологія наукових досліджень у галузі: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Н. І. Бурау, В. С. Антонюк, Д. О. Півторак. Електронні текстові дані (1 файл: 471,92 Кбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 58 с.

2. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / за ред. В. П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2023. 170 с.

3. Фесюк В. О. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2022. 126 с.

Додаткова

1. Павлов К. В., Павлова О. М., Красневич О. А., Семенов Н. О., Мельник О. О. Методичні підходи до оцінки ризиків на ринку житлової нерухомості в умовах війни. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 14. URL: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/285>, DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14768031>.

2. Павлов К. В., Павлова О. М., Чорна Н. П., Чорний Р. С., Вознюк Ю. С. Трансформація галузевих ринків за умов глобалізації: теоретико-методологічний підходи. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 5. С. 79-84. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-5-16>.

3. Павлова О. М., Ляшенко О. М., Березюк М. Р., Полторак О. В., Голубчук І. М. Successful practices of open science in the context of globalization challenges. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. №13. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14532392> <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/226>;

4. Павлова О. М., Павлов К. В., Новосад Д. Ю., Куденьчук А. І. Теоретично-методичні та наукові засади інноваційної діяльності. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2021. №2. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-2-6939>

6. Павлова О., Павлов К., Бортнік А., Волошин А., Мельник О. Методичні підходи до оцінки проєктів у підприємництві, логістиці та торгівлі. *Успіхи досягнення у науці. Серія*

7. *«Соціальні та поведінкові науки»*. 2024. № 4(4). С. 803-817. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-4\(4\)-803-817](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-4(4)-803-817)

8. Павлова О.М., Павлов К.В., Бортнік С.М., Федашко Т.П., Крамар О.Ю. Синергія

9. методологічних підходів до аналізу соціально-економічних систем. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Том 8. № 2. С. 187-132.

10. Павлова О., Омельчук Б., Титаренко І., Шевчук Б. Теоретико-методичні підходи процесу реінжинірингу в галузі вищої освіти за умов війни. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. Том 2. №6. С. 251-256. URL: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-42](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-42).

11. Стрішенець М. М., Павлова О. М., Павлов К. В. Інституціональна економічна теорія і розвиток світової економічної науки в умовах глобалізаційних змін. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2021. №5. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-5-7207>.

12. Шмаровоз О., Павлова О., Ляшенко О. Матійчук Л. Methodology of open economic science in a foreign language: theory and practice. *Загальнодержавний науково-виробничий та інформаційний журнал «Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит»*. 2024. № 9 (199). С. 17–37. URL: <https://surl.li/jmvwsn>;

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

3. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

4. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Інформаційні ресурси у цифровому репозитарії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>

6. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.

7. Навчальна платформа LMS Moodle. URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2094>